

en waar ergens kan deze onvergetelijk geworden ontmoeting hebben plaatsgevonden?

Aan de hand van een speurtocht door zee- en scheepstijdingen is mij gebleken dat de 'Admiraal de Ruyter' begin 1854 onder kapitein S. Stapert van Londen vertrokken moet zijn; vandaar kwam het schip op 1 juli 1854 in Melbourne aan.⁵⁾ Het had toen als volgende bestemming Batavia, waar het op 29 september op de rede verscheen.⁶⁾ Intussen was de 'Europa' onder kapitein H. Poort pas op 2 april 1854 vanuit Brouwershaven in zee gestoken; het schip liet op de 29ste juli het anker vallen voor Batavia.⁷⁾

Kapitein Stapert⁸⁾ vertrok op 8 oktober - om de west - naar Tjilatjap om lading voor de thuisreis te zoeken. Hij slaagde daar redelijk snel in, zodat hij op 20 november vandaar zee kon kiezen met bestemming Amsterdam.⁹⁾ Mijn overgrootvader daarentegen zocht in oostelijke richting lading, in Soerabaja en Probolinggo; hij liet al op 1 november Batavia achter zich en passeerde nog dezelfde dag Anjer, op weg naar de verre thuishaven.¹⁰⁾ Na op tweede Kerstdag Sint Helena te hebben aangelopen,¹¹⁾ verscheen de 'Europa' op 3 maart 1855 in Helvoet¹²⁾ terwijl de 'Admiraal de Ruyter' twee dagen tevoren - laatst van Portsmouth - in gezelschap van twee andere schepen reeds op de rede van Texel was aangekomen.¹³⁾

Het is algemeen bekend dat de retourvloten van de VOC nooit uit de Oost mochten vertrekken tussen oktober en begin januari, teneinde op het traject beoosten Afrika geen onnodige risico's te lopen. William Bligh van de 'Bounty' wist eveneens van de 'hurricanes, which are frequent there (= near Mauritius) in December and January'. We mogen dan ook aannemen dat de 'Europa' en de 'Admiraal de Ruyter' beide kans gezien hebben die dans te ontspringen en vóór het beruchte stormseizoen Kaap de Goede Hoop te bereiken en te passeren; geen van beide immers heeft voor herstel van opgelopen schade de gelijknamige haven aangelopen. Bovendien is gebleken dat kapitein Stapert nog kans heeft gezien zijn achterstand op de 'Europa' royaal in te lopen.

Het geringe verschil tussen de data van aankomst in patria van beide schepen maakt het niet alleen mogelijk, maar zelfs alleszins waarschijnlijk dat de aan Jacob Spin als onderwerp voor een scheepsschilderij opgegeven uitzonderlijke ontmoeting in vliegend weer heeft plaatsgevonden op de Atlantische Oceaan, en dan met name op het laatste traject, een eindweegs benoorden de eve-